

Otázka: Demokracie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): maruska-b@email.cz

Demokracie

= forma politického zřízení, která umožňuje všem plnoprávným občanům účast na správě a řízení státu, je založena na principu podřízení menšiny většině a uznání svobody a rovnosti občanů

- politická rozhodnutí vychází z vůle většiny → při rozhodování menšina většině, aniž by se musela vzdát svých práv a svobod
- slovo odvozeno od řečtiny **démos** (=lid) a **kratos** (=vláda)
- zrodila se v řeckých městských státech v 6.-4. stol. př.n.l.
- v demokracii se vždy klade důraz na zachování moci v rukou
- v dnešní době je obecně považována za nejméně špatný model

T.G.Masaryk

- hlavní český představitel demokracie
- řekl: Demokracie má své chyby, protože občané mají své chyby.
- často se zabýval diskuzí

Principy demokracie:

- princip suverenity lidu - nejvyšším držitelem veškeré moci ve státě je lid
- volby - konají se pravidelně
- dělbá práce - moc ve státě je rozdělena na 3 oddělené složky: zákonodárná, výkonná, soudní
- respektování základních lidských práv a svobod - každý člověk je svobodný
- dodržování právního řádu - všichni občané musí dodržovat zákony
- cílem státní moci je, že slouží všem občanům - stát má chránit právo občanů
- právo na soukromé vlastnictví a podnikání
- ochrana a sociálně-ekonomické zajištění občanů v nouzi
- decentralizace státní správy - obec, kraj, samosprávy, stát
- pluralita politických subjektů - existuje hodně stran a lidé si samy volí
- svoboda médií

- protikladem demokracie jsou **nedemokratický diktátorské režimy**

- nejvyšší formou diktátorského systému jsou **totalitní politické systémy**

- totalitní politické systémy se objevují až v 20. stol.

(např. Sovětský Svaz za Stalinovy vlády a nacistický systém v Německu)

Hlavní formy demokratické kontroly státní moci:

- **přímá demokracie**

- lidé se přímo účastní politiky, volí sami,...

- formou přímé demokracie je třeba referendum

(u nás např. referendum, jestli se připojíme)

- **nepřímá demokracie (zastupitelská)**

- lidé volí prostřednictvím zástupců a orgánů (parlamentu,...)

- forma volby

- nepřímá zachovává všechny podstatné znaky vlády lidu:

1. **rovnost**

2. **pluralita** - existuje možnost volby mezi různými politickými subjekty

3. **dočasnost** - moc je zvoleným zástupcům svěřena dočasně

4. **kontrola** - moc je pod kontrolou opozice v parlamentu a kontrolních orgánů

5. **většinový princip** - platí to, že rozhodne většina

- zastupitelská demokracie je **liberální** = garantuje každému občanu (bez rozdílu) dodržování nezadatelných lidských, občanských a politických práv a svobod

Historie

- 1. demokracie v Antice (hlavně v Athénách)

- po obsazení řeckých států Římem - demokracie státního zřízení na 2 tisíciletí zaniká

- **2.pol. 18. stol.** - vzniká demokracie v S.S.Amerických

- **v 19. stol.** - v Evropě

- **na začátku 20. stol.** - rozšiřuje se více na základě dnešní demokracie

- **mezi 2 světovými válkami** - demokracie selhává, ale před **2. světovou válkou** už náš Československý stát patřil mezi nejvyspělejšími demokraciemi